

Тематична рубрика: **Економіка та управління підприємствами**
(за видами діяльності)

УДК: 614.2:007

Шумкова В.І.,

к.е.н., старший викладач

кафедри маркетингу та логістики

Сумський національний аграрний університет

Пономаренко І.В.,

магістрант з менеджменту

за освітньою програмою «Адміністративний менеджмент»

Сумський національний аграрний університет

Пономаренко О.В.,

магістрант з менеджменту

за освітньою програмою «Адміністративний менеджмент»

Сумський національний аграрний університет

Shumkova Viktoriia,

Sumy National Agrarian University

Ponomarenko Ihor,

Sumy National Agrarian University

Ponomarenko Oksana,

Sumy National Agrarian University

**МЕНЕДЖМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЛІЦЕНЗУВАННЯ І КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

**MANAGEMENT OF INFORMATION SOFTWARE FOR LICENSING
AND CONTROL OF THE ACTIVITY OF THE MEDICAL INSTITUTION**

У статті досліджено питання менеджменту інформаційного забезпечення, у розрізі медичних інформаційних систем, для забезпечення процесу ліцензування та контролю діяльності закладу охорони здоров'я у рамках проведення реформування медичної галузі. Визначено, що реорганізація закладів охорони здоров'я та перетворення їх на комунальні некомерційні підприємства передбачає зміну підходів до планування їх діяльності, ліцензування, звітності та контролю. Процес проведення ліцензування закладу охорони здоров'я та провадження контролю за дотриманням ліцензійних умов медичним закладом здійснюється за допомогою процесу акредитації. Контроль у сфері охорони здоров'я здійснюється у розрізі додержання законодавства про охорону здоров'я, державних соціальних стандартів, а також основних елементів процесу надання медичної допомоги населенню. У статті на прикладі КНП «Недригайлівська ЦРЛ» вивчено процес використання медичної інформаційної системи «MEDSTAR», яка використовується для електронного документообігу між лікувальними установами, лабораторіями та пацієнтами.

Ключові слова: *менеджмент інформаційного забезпечення, медичні інформаційні системи, ліцензування, контроль, заклад охорони здоров'я.*

В статье исследованы вопросы менеджмента информационного обеспечения, в разрезе медицинских информационных систем для обеспечения процесса лицензирования и контроля деятельности учреждения здравоохранения в рамках проведения реформирования медицинской отрасли. Определено, что реорганизация учреждений здравоохранения и превращение их на коммунальные некоммерческие предприятия предполагает изменение подходов к планированию их деятельности, лицензирования, отчетности и контроля. Процесс проведения лицензирования учреждения здравоохранения и производства контроля над соблюдением лицензионных условий медицинским учреждением осуществляется с помощью процесса аккредитации. Контроль в сфере здравоохранения осуществляется в разрезе соблюдения законодательства о

здравоохранении, государственных социальных стандартов, а также основных элементов процесса оказания медицинской помощи населению. В статье на примере КНП «Недригайловская ЦРБ» изучен процесс использования медицинской информационной системы «MEDSTAR», которая используется для электронного документооборота между лечебными учреждениями, лабораториями и пациентами.

Ключевые слова: менеджмент информационного обеспечения, медицинские информационные системы, лицензирование, контроль, учреждение здравоохранения.

The article examines the issues of management of information software, in terms of medical information systems, which can be used to ensure the process of licensing and control of medical institutions during the reform of the medical sector. It has been determined that the reorganization in medical institutions into communal non-profit enterprises involves a change in approaches of the process of planning, licensing, reporting and control.

The process of licensing the medical institutions and monitoring compliance with the licensing conditions by a medical institution is carried out through the accreditation process. Control in health care field is carried out in terms of compliance with health legislation, state social standards, medical care standards, clinical protocols, medical forms, tables of material and technical equipment of medical institutions, criteria and requirements aimed at ensuring healthy environment and sanitary and epidemiological well-being of the population, licensing conditions for economic activity in the field of health care, quality of medicines, including medicines of biological origin and medical devices.

The article examines the process of using the medical information system «MEDSTAR», which is used for electronic document circulation between medical institutions, laboratories and patients, on the example of Nedrygailivska Central District Hospital. The authors determined that MIS «MEDSTAR» consists of several modules (Administrator Module, Doctor Module and Patient Module), which help to organize the process of interaction between the health worker and

the patient, as well as allows effective implementation of the reporting and control process. To ensure the process of licensing and control over the activities of the Nedrygailivska Central District Hospital, the head of the medical institution, using the «MEDSTAR» program, can work with grouped data sets, which are formed in the form of journals and reports. Also, for control by the NSSU, the generated reports are sent to the controlling body.

The authors identified the main advantages of using the medical information system which was presented in the article.

Key words: *management of information software, medical information systems, licensing, control, medical institution.*

Постановка проблеми. Реформа загальної діяльності та фінансування системи охорони здоров'я України потребує компетентного підходу, оскільки він набуває все більшої популярності як нове розуміння сутності медичного процесу в фінансово-господарській діяльності бюджетного закладу охорони здоров'я, перетвореного у комунальне некомерційне підприємство. Такі зміни спонукають заклади охорони здоров'я, для забезпечення ефективної діяльності у напрямку ліцензування та контролю, застосовувати при провадженні медичної допомоги новітні інформаційні системи, які потребують додаткового управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню впровадження інформаційних систем у діяльність закладів охорони здоров'я присвячені праці В. Авраменко, В. Качмар, А. Хвищун та ін., але питання використання саме спеціалізованих медичних інформаційних систем у рамках проведення реформування галузі охорони здоров'я потребує більш глибокого дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження питання менеджменту інформаційного забезпечення, у розрізі медичних інформаційних систем, для забезпечення процесу ліцензування та контролю діяльності закладу охорони здоров'я у рамках проведення реформування медичної галузі.

Виклад основного матеріалу. Реорганізація закладів охорони здоров'я на комунальні некомерційні підприємства передбачає зміну підходів до планування їх діяльності, ліцензування, звітності та контролю. Перетворившись на суб'єкта господарювання заклад охорони здоров'я має дотримуватись порядку планування та звітності, передбаченої для суб'єктів господарювання, який відмінний від планування та звітності бюджетних установ. Таким чином, для організації системи ліцензування та контролю в медичному закладі використовується специфічне програмне забезпечення, яке потребує додаткових управлінських зусиль щодо його регулювання.

Процес проведення ліцензування закладу охорони здоров'я та провадження контролю за дотриманням ліцензійних умов медичним закладом здійснюється за допомогою процесу акредитації. Акредитація закладу охорони здоров'я, у відповідності до Порядку акредитації закладу охорони здоров'я, є офіційним визнанням присутності в закладі охорони здоров'я критеріїв для високоякісного, актуального, конкретного рівня медичного обслуговування населення, дотримання ним стандартів у сфері охорони здоров'я, відповідності медичних (фармацевтичних) працівників єдиним кваліфікаційним запитам.

Медичний заклад проходить акредитацію, як одного із елементів забезпечення ліцензування закладу охорони здоров'я, для того щоб забезпечити реалізацію наступних напрямків діяльності:

- поліпшити мережу медичного закладу для більш ефективного та якісного надання медичних послуг закладом;
- гарантувати захист прав пацієнта або споживача медичної послуги на отримання високоякісної лікарської підтримки необхідного обсягу;
- тримати під контролем обсяги діяльності медичних закладів;
- проводити постійний моніторинг діяльності закладу охорони здоров'я.

У відповідності до Закону України «Про основні засади діяльності у сфері охорони здоров'я», держава через центральний орган виконавчої влади у сфері охорони здоров'я здійснює контроль і нагляд за додержанням

законодавства про охорону здоров'я, державних соціальних стандартів, стандартів медичної допомоги, клінічних протоколів, лікарських формулярів, табелів матеріально-технічного оснащення закладів охорони здоров'я, критеріїв та вимог, спрямованих на забезпечення здорового навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення, ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сфері охорони здоров'я, якості лікарських засобів, в тому числі лікарських засобів біологічного походження і виробів медичного призначення. Державний контроль у сфері охорони здоров'я здійснюється за напрямками, які представлені на рис. 1.

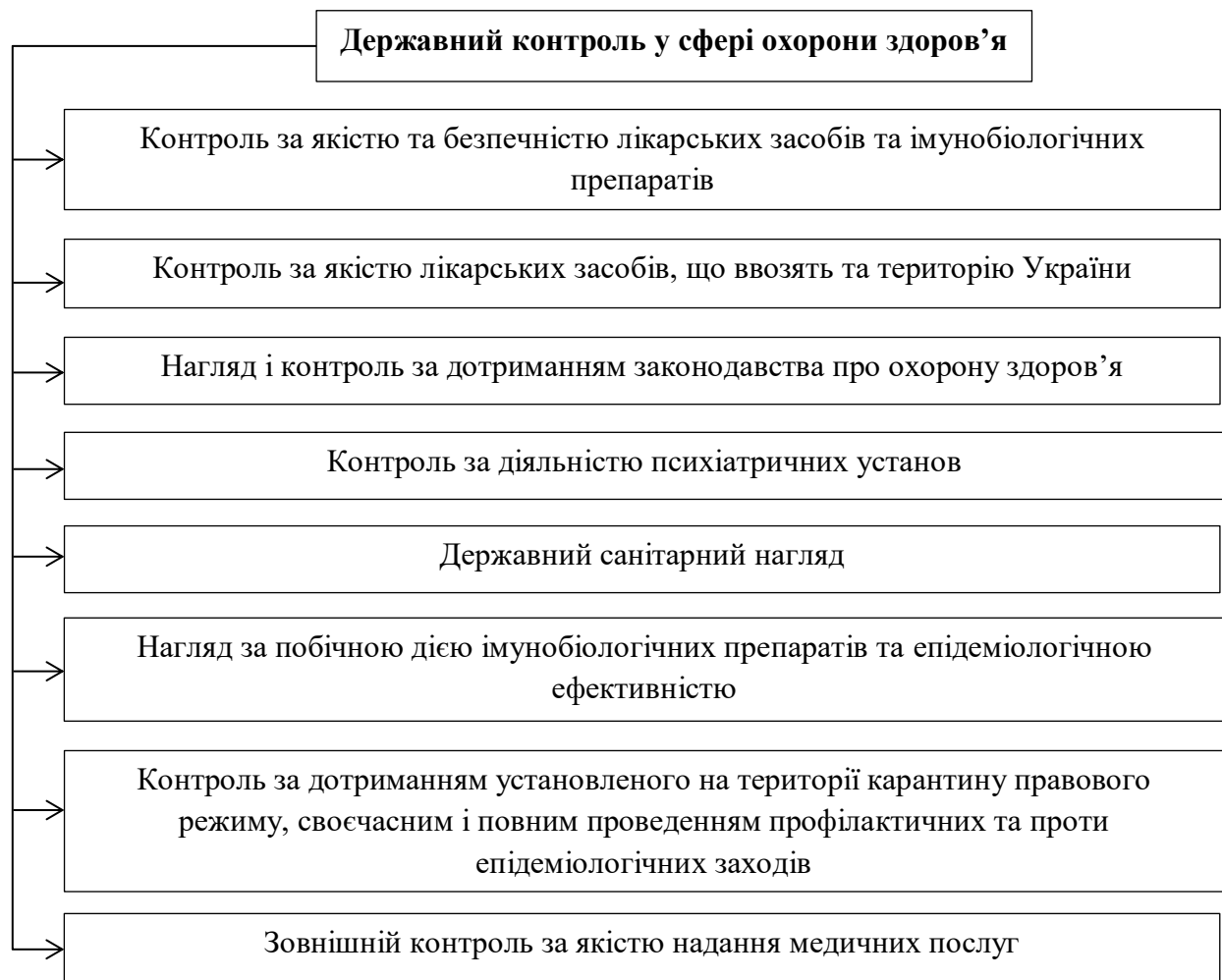

Рис. 1. Форми здійснення державного контролю у сфері охорони здоров'я

У зв'язку із провадженням реформування медичної галузі, заклади охорони здоров'я для ефективного забезпечення діяльності у сфері надання медичних послуг співпрацюють із Національною службою здоров'я України, яка є координатором та контролером у процесі надання медичних послуг.

На прикладі Комунального некомерційного підприємства «Недригайлівська центральна районна лікарня» Недригайлівської районної ради (скорочено - КНП «Недригайлівська ЦРЛ») розглянемо більш детально процес забезпечення ліцензування, дотримання ліцензійних вимог та контролю за діяльністю медичного закладу з використанням медичних інформаційних систем.

Недригайлівська центральна районна лікарня має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, акушерство і гінекологія, дерматовенерологія, ендокринологія, інфекційні хвороби, клінічна лабораторна діагностика, наркологія, урологія, неврологія, онкологія, отоларингологія, дитяча отоларингологія, офтальмологія, патологічна анатомія, педіатрія, психіатрія, рентгенологія, ортопедія, стоматологія, терапія, ультразвукова діагностика, фтизіатрія, хірургія, анестезіологія, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: лікувальна справа, лікувальна справа (невідкладні стани), акушерська справа, сестринська справа, лабораторна справа (клініка), ортопедична стоматологія, медична статистика, стоматологія, сестринська справа операційна.

Медичним закладом було заключено договір з Національною службою здоров'я України на закупівлю таких медичних послуг:

1. Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах.
2. Стаціонарна допомога дорослим та дітям без проведення хірургічних операцій.
3. Амбулаторна вторинна (спеціалізована) медична допомога дорослим та дітям, включаючи медичну реабілітації та стоматологічну допомогу.

Під медичним наглядом станом на 1 липня 2020 року перебуває 23078 жителів району, в т.ч. дитячого населення від 0-17 років 2775 осіб, дорослого населення 18 років і старше 20300 осіб, з них працездатного віку 13300 осіб. В загальній кількості населення особи працездатного віку становлять 56,6 %, діти до 18 років включно – 11,1 %.

Для реалізації ефективного менеджменту інформаційного забезпечення для ліцензування і контролю власної діяльності, КНП «Недригайлівська ЦРЛ» було забезпечено сучасною комп'ютерною технікою та оргтехнікою, доступом до мережі Інтернет та належною якістю зв'язку кожного лікаря.

З метою забезпечення робочих місць лікарів комп'ютерною технікою придбано комп'ютерне обладнання на суму 199,8 тис. грн., а саме:

- комп'ютерне обладнання в кількості 12 одиниць на загальну суму 109,8 тис. грн.;
- багатофункціональний пристрій в кількості 12 одиниць на загальну суму 90,0 тис. грн.

КНП «Недригайлівська ЦРЛ» для комунікативного процесу між пацієнтами, лікарями, адміністрацією медичного закладу та контролером, в особі НСЗУ, використовує медичну інформаційну систему «MEDSTAR».

Медична інформаційна система - комплексний програмний продукт, головне призначення якого автоматизація всіх основних процесів, пов'язаних із роботою медичних установ загальної і вузької спеціалізації.

У цілому, МІС забезпечує роботу закладу охорони здоров'я за трьома основними напрямками:

- управління даними закладу охорони здоров'я для оптимізації процесів;
- об'єднання даних і звітності про пацієнтів і результатів діяльності окремих відділень медичного закладу або його окремих структурних підрозділів;
- доступність інформації для оперативного аналізу та обробки.

Медична інформаційна система «MEDSTAR» - електронна система документообігу між лікувальними установами, лабораторіями та пацієнтами, що дозволяє вносити, зберігати і обробляти медичні дані пацієнта.

Вважається, що головними перевагами даної медичної інформаційної системи для медичних працівників та пацієнтів будуть наступними (рис.2).

Рис. 2. Основні переваги використання МІС «MEDSTAR»

МІС «MEDSTAR» складається з декількох модулів, які допомагають організувати процес взаємодії медичного працівника та пацієнта, а також дає можливість ефективної реалізації процесу звітування та контролю. До модулів МІС «MEDSTAR» належать:

- модуль Адміністратора, за допомогою якого здійснюється загальне управління МІС у медичному закладі;

- модуль Лікаря, за допомогою якого реалізується процес надання деяких видів медичної допомоги;
- модуль Пацієнта, за допомогою якого пацієнт може контактувати з лікарем та отримувати деякі види медичних послуг та рекомендації щодо процесу лікування.

Для забезпечення процесу ліцензування та контролю за діяльністю у КНП «Недригайлівська ЦРЛ» керівник закладу охорони здоров'я, використовуючи програму «MEDSTAR» може працювати із згрупованими масивами даних, які сформовані у вигляді Журналів та Звітів. Також, для провадження контролю з боку НСЗУ, сформовані звіти надсилаються до контролюючого органу.

В розділі «Журнали» знаходяться журнали, що використовуються у відділенні КНП «Недригайлівська ЦРЛ», а саме:

- журнал обліку прийому хворих у стаціонар та відмов у госпіталізації (форма 001/о);
- журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів (форма 074/о);
- журнал обліку інфекційних захворювань (форма 060/о);
- журнал реєстрації нещасних випадків невиробничого характеру;
- журнал обліку осіб, які звернулись до медичної установи з тілесними ушкодженнями внаслідок ДТП;
- журнал запису оперативних втручань у стаціонарі (форма 008/о);
- журнал обліку процедур (форма 029/о).

Для зручності користування, всі Журнали, які складаються у закладі охорони здоров'я можна завантажити журнал у форматі Excel ПК.

У розділі «Звіти» є можливість сформулювати звіт «Листок обліку руху хворих і ліжкового фонду стаціонару» за формою 007/о.

За допомогою форми 007/о ведеться щоденний облік руху хворих і використання ліжкового фонду в стаціонарі. Поряд з цим, вона забезпечує можливість регулювати прийом хворих у стаціонарі, так як у формі вказується кількість вільних місць.

Форма №007/о, заповнюється в кожному відділенні, виділеному в складі лікарні відповідно з кошторисом і наказом вищестоящего органу охорони здоров'я.

Для оперативного звітування та контролю за діяльністю кожного медичного працівника, які зареєстровані у МІС «MEDSTAR» на головній сторінці особистого кабінету користувача знаходяться таблиця з інформацією про кількість звернень за поточний день та інші періоди (рис.3).

У відповідності до наданих прав доступу, склад розділів меню у різних користувачів може різнитись. Також може відрізнятись вид та доступність даних для зручності кожного користувача.

Кількість звернень	Всього звернень	Госпіталізовано		Амбулаторний прийом		Відкладено
		Ургентно	Планово	Ургентно	Планово	
За сьогодні	5	0	0	0	0	0
За вчора	5	0	0	5	0	0
За 24 години	7	5	0	1	0	0
За останні 7 днів	43	15	0	9	0	0
За останні 30 днів	176	19	0	51	0	0
За останній рік	762	22	0	251	0	0

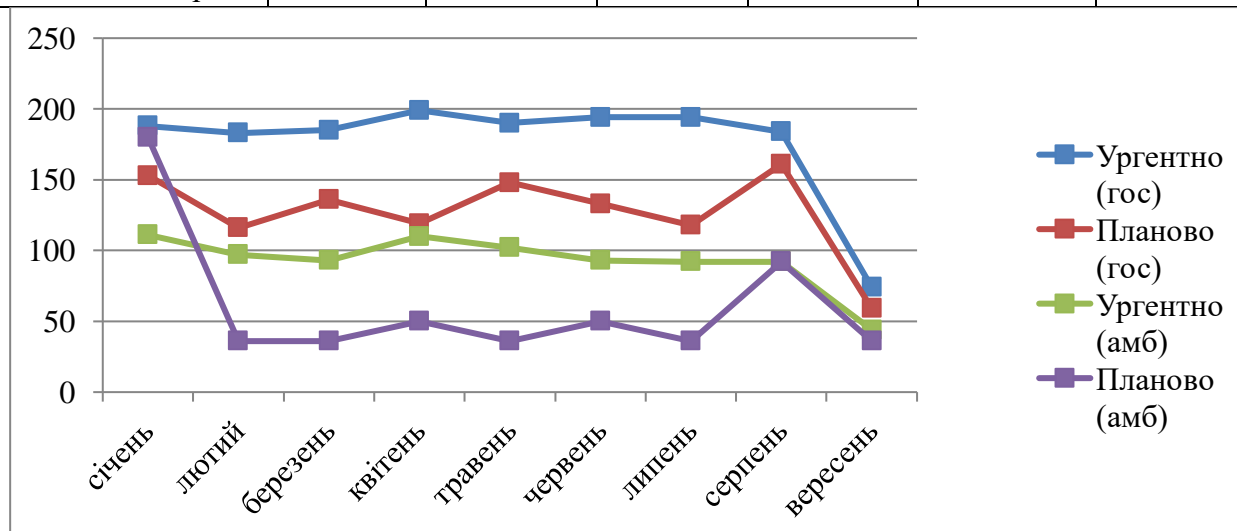

Рис. 3. Головна сторінка керівника медичного закладу у МІС «MEDSTAR»

Висновок. Таким чином, якщо медична інформаційна система для забезпечення менеджменту інформаційного забезпечення ліцензування та контролю діяльності закладу охорони здоров'я була вибрана вдало, її впровадження позитивно відобразиться на роботі відповідного медичного закладу. Використання МІС у КНП «Недригайлівська ЦРЛ» забезпечило як і лікарів, так і пацієнтів рядом переваг, а саме:

- зменшення потоку паперової документації;
- оперативне отримання необхідної і систематизованої інформації;
- зручність звітування;
- зручність контролю;
- зручність комунікацій;
- узгодженість роботи.

Дана інформаційна система дає можливість закладу охорони здоров'я налагодити ефективний облік діяльності організації здійснювати на сучасному рівні менеджмент, своєчасно отримувати інформацію про передові досягнення в галузі медичної науки, використовувати всю медичну інформацію про пацієнта (за весь період його життя), накопичену зі всіх рівнів надання медичної допомоги для досягнення кращого лікувального ефекту.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Загальні відомості про КНП «Недригайлівська центральна районна лікарня». URL: <http://ndr.sm.gov.ua/index.php/uk/prioriteti/ohorona-zdorovija/362-zagalni-vidomosti-pro-nedrigajlivsku-tsentralnu-rajonnu-likarnyu-3> (дата звернення: 15.09.2020).
2. Контроль у системі управління закладами охорони здоров'я. URL: <http://posibniki.com.ua/postkontrol-u-sistemi-upravlinnya-zakladami-ohoroni-zdorovya> (дата звернення: 16.09.2020).

3. Медична інформаційна система «MEDSTAR». URL: <https://doc.nedrcri.hospital.medstar.ua/login/?next=/case/patients/all/?case-date-range=all> (дата звернення: 16.09.2020).
4. Мінцер О. П. Концепція інформатизації охорони здоров'я України. *Медична інформатика та інженерія*. 2012. №3. С. 5-29.
5. Про затвердження Порядку акредитації закладу охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України № 765 від 15.07.1997. URL: <https://pravo.uteka.ua/doc/Pro-zatverdzhennya-Poryadku-akreditacii-zakladu-okhoroni-zdorovya> (дата звернення: 15.09.2020).

REFERENCES:

1. Zahalni vidomosti pro KNP «Nedryhailivska tsentralna raionna likarnia». [General information about the Nedrygailivska Central District Hospital]. URL: <http://ndr.sm.gov.ua/index.php/uk/prioriteti/ohorona-zdorovija/362-zagalni-vidomosti-pro-nedrigajlivsku-tsentralnu-rajonnu-likarnyu-3> (accessed: 15.09.2020).
2. Kontrol u systemi upravlinnia zakladamy okhorony zdorovia. [Control in the management system of health care facilities]. URL: <http://posibniki.com.ua/postkontrol-u-sistemi-upravlinnya-zakladami-okhoroni-zdorovya> (accessed: 16.09.2020).
3. Medychna informatsiina systema «MEDSTAR». [Medical information system «MEDSTAR»]. URL: <https://doc.nedrcri.hospital.medstar.ua/login/?next=/case/patients/all/?case-date-range=all> (accessed: 16.09.2020).
4. Mintser O. P. (2012). Kontseptsiiia informatyzatsii okhorony zdorovia Ukrainy. [The concept of informatization of health care in Ukraine]. *Medychna informatyka ta inzheneriia*. Vol. 3. pp. 5-29.
5. Pro zatverdzhennia Poriadku akredytatsii zakladu okhorony zdorovia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 765 vid 15.07.1997. [On approval of the Procedure for accreditation of a health care institution: Resolution of the Cabinet

of Ministers of Ukraine]. URL: <https://pravo.uteka.ua/doc/Pro-zatverdzhennya-Poryadku-akreditacii-zakladu-oxoroni-zdorovya> (accessed: 15.09.2020).